

die zegt: „houdt toch den gulden middenweg, hoeft u voor overdrijving naar den eenen of naar den anderen kant”.

Wat wij noodig hebben, dat is een indenken en doordenken, naar de Schrift, van elk stuk der Waarheid.

Dan vinden wij ook het onderling verband en zóó blijven wij bewaard voor eenzijdigheid en schematiseren.

Wie in de theologische wetenschap het evenwicht wil behouden door telkens te zeggen: „pas op, niet te ver naar dezen, niet te ver naar dien kant”, die krijgt een evenwicht als er heerscht in een mechanisme, waar angstvallig elk onderdeel tegenover het andere moet worden afgewogen.

Dat is dood; dat moeten wij niet hebben.

Maar, zooals in een organisme, doordat elk orgaan zijn taak zuiver vervult, de organen elkander vanzelf in evenwicht houden, zoo moet ook in de theologische beschouwing het evenwicht behouden worden, doordat elk onderdeel tot in zijn uiterste consequenties doordacht en naar zijn aard tot heerschappij gebracht wordt.

Dan zal vanzelf alle eenzijdigheid en geschematiseer zijn voorkomen of worden weggenomen.

D. v. D.



VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

Bijbelsche Zeevaart.

De stranding.

II.

We hebben in een vorig artikel gezien, dat de graanaanvoer voor het oude Rome — zoowel tijdens de Republiek als onder den keizer — steeds een aangelegenheid van den Staat is geweest.

In 22 voor Chr. voerde de Keizer zelf controle uit. Nog later hield een „procurator annonae” met een staf van ambtenaren de administratie over den aanvoer der levensmiddelen. Een speciale vloot van groote koopvaardij schepen bracht graan aan vanuit Egypte en Afrika. Ostia — de voorhaven van Rome — was een belangrijke zee- en handelsstad. De graanaanvoer had dus plaats onder den Romeinschen adelaar en was een zaak die rechtstreeks door den Staat beheerd werd, zooals trouwens alle organisaties van eenige beteekenis aan haar onderworpen waren. Egypte, Afrika en Sicilië moesten groote hoeveelheden graan leveren. De gemeenschappelijke aanvoer van koren bedroeg jaarlijks 400.000 ton, waarvan de helft uit Afrika, 1/4 uit Egypte, 1/4 uit Sardinië, Sicilië en Zuid-Rusland⁵⁾. Breusing⁶⁾ deelt mee, dat Keizer Claudius, om den aanvoer van koren te bevorderen, aan de koopvaardij schepen vergoeding der schade toezegt, die zij op reis gedurende den winter door stormweer zouden oplopen.

Men zou dus bij deze schipbreuk kunnen spreken van abandonnement.

Maar dan is het wel typisch om in deze omstandigheden eerst de ankers te hieuwen. Of was het de bedoeling het schip op strand te zetten voor zijn behoud? Een manoeuvre die ook plaats heeft. Maar dan kan men nog niet spreken van abandonnement.

Heeft het dan voorkeur vers 40 te vertalen, zooals de Oxford Bible geeft: casting off the anchors, they left them in the sea. Ook Luther is deze meening toegedaan: Sie hieben die Anker ab und lieszen sie dem Meer.

Dus de Oxford-Bible, Luther en ook Harting (Handw. N. T.) meenen, dat overgeven niet slaat op schip, maar op ankers.

Prof. de Zwaan leest beide⁷⁾ en ankers kappen en het schip aan de zee overlaten.

(Met ankers kappen worden natuurlijk de anker-touwen bedoeld.)

Deze lezing is mogelijk en komt met de praktijk overeen.

Er zijn dus Schriftvertalers die meenen dat de ankers werden gehieuwd en het schip geabandonneerd (Staten-overzetting en Fransche vert.).

Anderen staan de vertaling voor dat de ankers werden gekapt en het schip aan de zee overgelaten (de Zwaan).

Weer anderen, dat de ankers werden gekapt en dat die de zee als buit ten prooi vielen. (Oxford, Luther en Harting).

Het wil ons voorkomen dat deze laatste opmerking overbodig is. Waar men ankers kapt komen ze als vanzelf de zee toe.

Breusing en Balmer komen al iets dicht bij. Zij vertalen (Balmer): „sie warfen die Anker los und lieszen sie im Meere”.

Barde⁸⁾ geeft terloops een meening weer die toch even onze aandacht vraagt.

„Men heeft het voorstel gedaan om periclonies

(van periclonos) te vertalen door „de ankers opgehaald hebbende om het schip heen”.

Wat hier de juiste bedoeling is, kunnen we niet zeggen. Maar de vertaler zal mogelijk gedacht hebben aan het grondwoord „peri”. Dit woord geeft naar het schijnt moeilijkheden. Maar wie zich een voorstelling kan maken hoe mogelijk de achterankers aan dek waren vastgemaakt, voor die komt er hopelijk in dezen tekst eenig licht.

Met Breusing en Balmer meenen we te mogen veronderstellen dat de ankers niet zijn gehieuwd, noch zijn gekapt. Naar onze meening is het evenmin de oorspronkelijke bedoeling der zeelieden geweest het schip tot wrak te maken. Maar de ankers zijn losgegooid en vielen als vanzelf te water.

Deze ankers zullen waarschijnlijk om een spil (kaapstander) of om bolders gelegd zijn. Misschien voorts nog met een vierlijn om het luik. Maar dat doet er weinig toe. Het gaat hier om de bolders, waar ze omheen (peri) — in den omtrek van — zijn gelegd.

Men zou dan vers 40 als volgt kunnen lezen: „Ze maakten de ankers los (van de bolders) en lieten ze slippen”.

Het slippen wijst er dan op, dat het schip vooruit ging terwijl de touwen nog even over het dek sleepten, tot ze in zee vielen. De rest loopt nu vanzelf. Terstond brengen ze de stuurinrichting in orde. De stuurriemen die ingetrokken waren en bij de kluisen lagen vastgebonden, worden losgemaakt. De riemen in zee gestoken. En het schip was weer bestuurbaar. Om drang op het roer uit te oefenen, hieschen ze een zeil. Het grootzeil was overboord. Maar de Alexandrijners hadden vooruit een kleine mast, akátios. Hieraan werd een klein vierkant zeil geheschen, dat bij Nestle artémoon heet. De wind bolde dit zeil, waardoor de kop zoo hoog mogelijk kwam te liggen en zoo hoopten ze het veilige strand te bereiken.

Maar ze zijn er nog niet.

De baai waarvoor ze geankerd hebben gelegen en die nog St. Paulusbaai heet, ligt aan de noordoostelijke zijde van het eiland. Ze loopt in zuid-zuid-westelijke richting het land binnen. De Britsche Admiraliteitskaart geeft op grond van het Lucas-verhaal zoo nauwkeurig mogelijk koers en plaats aan waar het schip met Paulus aan boord de baai invoer en strandde. Want de stranding is hun tenslotte nog overvallen. De plaats waar zij meenden het schip te kunnen opzetten hebben ze nooit bereikt. De Staten-vertalers laten dit ook duidelijk zien in vers 41: „Maar” — dit wijst op een tegenstelling met het voorafgaande — „vervallende op een plaats, die de zee aan beide zijden had”.

De historische plek die aangewezen wordt als strandingsplaats heet thans St. Paulusbank. Ze ligt even ten oosten van het eiland Gzeier (een eilandje aan den noordkant van de baai). Tegenwoordig staat er 7 tot 10 vaam water.

De plaats der stranding wordt in het Grieksch door Lucas genoemd: τόπον διθάλασσον, letterlijk: plaats van de dubbele zee.

Breusing⁹⁾ beroept zich in zijn commentaar op de beroemde griekse aardrijkskundige Strabo¹⁰⁾. Hij zegt dat de groote geograaf de vraag bespreekt of de Oceaan tusschen de westkust van Europa en de Oostkust van Azië een vrije doorvaart heeft, of, dat ze door rotsen of banken bemoeilijkt wordt. M.a.w. of vanuit de Middellandsche Zee, die door Strabo Oceaan genoemd wordt, de Atlantische Oceaan per schip gemakkelijk is te bereiken of niet. Strabo komt dan tot de conclusie, dat de doorvaart (de straat van Gibraltar) hindernissen ondervindt. Die hindernissen doen een diathalassos ontstaan.

Zoo was ook de plaats waarop het schip van Paulus strandde een bank — onder of boven water doet er niet toe — die de diepte der zee aan weerszijden scheidde.

Breusing noemt het „Auszengrund”, d.w.z. een bank die niet een uitlooper is van den wal, maar een ondiepte midden in de baai, los van het strand.

Als het schip daarop met het voorschip is vastgelopen breekt spoedig het in het water hangende stuk af en in weinige oogenblikken is de eens zoo trotsche Romeinsche koopvaarder een wrak gelijk. Het wrakhout heeft veel nog tot redding gediend.

„En zoo is het geschied, dat ze allen behouden aan het land gekomen zijn.”

Ten slotte nog een opmerking.

In 2 Cor. 11 schrijft Paulus dat hij driemaal schipbreuk heeft geleden (vers 25). Deze brief is, we meenen geschreven op zijn derde zendingsreis. In ieder geval vóór den tocht onder Julius. Zoo heeft hij met deze reis mee vier maal schipbreuk geleden.

W. E. VAN POPTA.

⁹⁾ Breusing, Die Nautik der Alten, blz. 202.

¹⁰⁾ Strabo was geboren plm. 63 v. Chr. te Amasia in Pontus en te Rome gest. 24 n. Chr.

ZENDING EN EVANGELISATIE

De Christelijke Boodschap in een Niet-Christelijke Wereld.

II.

De Wereldzendingsconferentie, die in de Paaschweek van 1928 op den Olijfberg bij Jeruzalem tezamen kwam, week in verschillende opzichten af van die te Edinburgh in 1910, waarover wij in ons voorgaand artikel gesproken hebben.

Vooreerst was het aantal deelnemers veel geringer. De conferentie te Edinburgh telde 800 afgevaardigden, die van Jeruzalem „slechts” 240. Eigenlijk was de conferentie te Jeruzalem niet een bijeenkomst van betrekkelijk willekeurige afgevaardigden, zooals te Edinburgh, maar een vergadering van den te Edinburgh opgerichten Internationalen Zendingsraad, die zelf 80 leden telde, doch voor deze gelegenheid een groot aantal „deskundigen” had gevraagd de vergadering te Jeruzalem bij te wonen.

Voorts was te Edinburgh, ondanks het groot getal afgevaardigden, het contingent leden der inheemsche kerken zeer gering (nauwelijks twintig, dus 2 1/2 pCt.), hetgeen trouwens in 1910 ook wel van zelf sprak, want het was een vergadering van afgevaardigden van de verschillende zendende kerken, en de inheemsche kerken waren toen nog bijna nergens tot zendingsactie overgegaan, zelfs waren er nog maar weinig zelfstandige inheemsche kerken. In 1928 echter, toen de Internationale Zendingsraad te Jeruzalem vergaderde, waren allereerste inheemsche kerken zelfstandig geworden en hadden zij afgevaardigden gezonden zoowel omdat zij zelf zendende kerken waren geworden, als omdat te Jeruzalem het vraagstuk van de verhouding tusschen de oudere (zendende) en de jongere (inheemsche) kerken zou worden besproken en de aanwezigheid van afgevaardigden uit de inheemsche kerken uit dien hoofde noodzakelijk werd geacht.

Zij vormden te Jeruzalem zelfs zoozeer de meerderheid, dat de conferentie in plaats van een Zendingsconferentie een kerkelijke samenkomst dreigde te worden.

Bovendien week het programma, dat te Jeruzalem werd behandeld, in verschillende opzichten af van dat te Edinburgh. Enkele onderwerpen, zoals de strijd tegen het saecularisme, één der hoofdthema's te Jeruzalem, en verder enkele sociale en economische problemen, waren geheel nieuw. Andere onderwerpen hadden in de afgelopen 18 jaren een geheel ander aspect gekregen.

Ook werd voor de behandeling der verschillende onderwerpen een andere methode gevolgd. Het Edinburghsch rapport over „de boodschap der zending in een niet-Christelijke wereld” was het resultaat van een enquête, die door enkele honderden zendingen was beantwoord. Voor de conferentie te Jeruzalem had men zeven vooraanstaande zendingen gevraagd over de verschillende onderdelen van dit zelfde onderwerp referaten te houden, welke daarna in comité nader werden besproken. Zoo leverde bijv. de bekende Schotsche zending Nicol Macnicol een bijdrage over „Christendom en Hindoeïsme”; Gairdner en Eddy schreven een verhandeling over „Christendom en Islam” en Prof. Rufus Jones refereerde over „de taak der zending tegenover het saecularisme”. Voorts werden ter vergadering nog enkele „additional papers” ingediend, o.a. door den bekenden Amerikaanschen zendings-theoreticus Rob. E. Speer over het vraagstuk van de z.g.n. „waardevolle elementen” (religious values) van de niet-Christelijke godsdiensten.

Hoe stond nu de conferentie tegenover het vraagstuk van de verhouding tusschen Christendom en pseudo-religie?

Het vorige artikel eindigde ik met te zeggen, dat Jeruzalem op hetzelfde stramien van Edinburgh voortborduurde. Inderdaad was dat het geval. Ook Jeruzalem liet de absoluteitheid van het Christendom niet los, maar meer nog dan te Edinburgh legden de verschillende referenten den nadruk op de „religieuze waarden” der pseudo-religie. Wel kregen deze „waarden” in het eindrapport geen zelfstandige plaats naast het Evangelie, maar men bleef ze toch zien als wegen om het Evangelie beter ingang te doen vinden en men drong er bij de zendingen op aan, dat ze in de prediking van het Evangelie moesten aansluiten aan dit voorbereidend werk Gods in de niet-Christelijke godsdiensten.

Men beleeft het als een tekortkoming der vroegere zending, dat deze niet voldoende rekening had gehouden met „de goede en nobele elementen in de niet-Christelijke godsdiensten”. Stralen van hetzelfde licht, dat in Jezus Christus in vollen glans verscheen, achtte de conferentie te Jeruzalem ook in de niet-Christelijke godsdiensten aanwezig. Met name werden genoemd „het besef van de Majesteit Gods en de daaruit voortvloeiende aanbidding in den Islam, het diepe medegevoel met het leed der wereld en het onzelfzuchtig zoeken naar een

weg ter ont-
langen van
geestelijken
in een zede-
spruitend a-
fucianisme”
de waarhei-
der menscl-
vigen antr-
den” gereke-
de confere-
godsdienste-
zendingen
studie Jezu-
den tegen-
Typeer-
het referat-
tendom en
Christendoi-
den „godsd-
alle godsd-
logies or o-
great fact
is Religion
man”. De
namen ligt
nary must
p. 128). Cl-
gemeen. Sa-
„acceptable
Het is o-
van de go-
zeggen, dat
als het Out-
tendom is
het Hindoe-
in zijn refe-
me” ter co-
literature
ment in k-
Wel bleef
zending an-
doen ver-
andere nie-
spreekt, be-
ring en eer-
het Christe-
den Islam
Christen-
ten-woorden
loof), maar
toch de p-
waarden
evenzoover-
de belijder-
eenigen w-
Bij deze
verwonder-
te Jeruzale-
het syncre-
andere lijn-
de erkenn-
tendom, fe-
„Laymen’s
onder den
geworden.
tikel.
Kar.

1) Men zie
ment en de Z-

STEN

Moeten v-

Terwijl v-
het zicht k-
laten hoore-
daar elkan-
zal dragen
ten het ra-
vig feit te
van „Credo
methode en
ringabacil,
hoeft — on-
doen oplicht-
In „Credo
weer een t-
Onder de
vermeld de
in ons vad-
striding ve-
beelden van
En dan

„Wij
het gehele
beschouw-
de man-
Maar
hem ook
Och ja
We zi-
niet een
Maar
Nog ge-
een refe-

STEN

Moeten v-

STEN

Moeten v-

STEN

Moeten v-

STEN